

DET KONGELIGE KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Universiteter, høyskoler og fagskoler

Deres ref

Vår ref

Dato

19/286-

12. november 2019

Orientering om en tingrettsdom i skikkethetssak – konsekvenser av lang saksbehandlingstid

Departementet ønsker å orientere universiteter, høyskoler og fagskoler om en tingrettsdom som ble avsagt før sommeren 2019. Dommen gjaldt en skikkethetssak der staten ble dømt til å betale studenten erstatning på grunn av lang saksbehandlingstid. Dommen viser at det å la det gå *for lang tid* før en skikkethetssak oversendes til institusjonens skikkethetsnemnd, kan få økonomiske konsekvenser for institusjonen.

Kort om regelverket for skikkethetsvurdering i høyere utdanning

Etter [universitets- og høyskoleloven](#) (uhl.) § 4-10 første ledd kan Kongen fastsette at i enkelte utdanninger skal institusjonen vurdere om den enkelte student er skikket for yrket. Etter tredje ledd kan institusjonens styre eller institusjonens klagenemnd etter innstilling fra en egen skikkethetsnemnd, vedta at en student ikke er skikket for yrket. En student som ikke er skikket for yrket, kan utestenges fra studiet.

I [forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#) (skikkethetsforskriften) er det gitt nærmere regler om skikkethet. Etter § 2 annet ledd skal løpende skikkethetsvurdering foregå gjennom hele studiet og inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetning for å fungere i yrket. Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering. Studenten skal få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning, med mindre det er *åpenbart* at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten, jf. § 10 første ledd. Etter § 10 tredje ledd er det institusjonsansvarlig som fremmer sak for skikkethetsnemnda dersom "*utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører nødvendige endring og utvikling hos studenten*". Se også [rundskrivet til forskriften](#) for utfyllende merknader til de ulike bestemmelsene.

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling
Juridisk avdeling

Saksbehandler
Mathilde Nordlie
22 24 75 95

Kort om regelverket for skikkethetsvurdering i fagskoler

Etter [lov om høyere yrkesfaglig utdanning](#) (fagskoleloven) § 26 første ledd kan departementet gi forskrift om at fagskolene skal vurdere om de enkelte studentene i bestemte utdanninger er skikket for yrket. Etter § 26 tredje ledd kan styret ved fagskolen vedta at en student ikke er skikket for yrket. Om det blir fattet et slikt vedtak, kan styret vedta at studenten utestenges.

Fagskoleforskriften som trådte i kraft 11. juli 2019 har nærmere regler om skikkethet i kapittel 5. Etter § 34 tredje ledd er det skikkethetsansvarlig som fremmer sak for skikkethetsnemnda dersom utvidet oppfølging og veiledning ikke medfører nødvendige endring og utvikling hos studenten. For nærmere regler om skikkethet, se [forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning](#) (fagskoleforskriften) kapittel 5.

Tingrettsdommen

Tingrettsdommen gjaldt gyldigheten av Felles klagenemnds vedtak om opprettholdelse av et vedtak om utstenging fra et studie ved en statlig høyskole. Felles klagenemnds vedtak var ifølge retten gyldig, likevel ble staten dømt til å betale studenten erstatning.

Studenten besto den første av totalt fire praksisperioder på studiet. Derimot ble praksisperiode to og fire ikke bestått, og studenten måtte gjennomføre disse på nytt. Institusjonen hadde i løpet av studentens fire praksisperioder fått flere tilbakemeldinger fra de ulike praksisstedene om at de var bekymret for studentens pasientkontakt og hygiene. Det fremgikk tidlig i studentens studieløp at studenten, ifølge praksisstedene, var vanskelig å veilede.

Saken ble først sendt til institusjonens skikkethetsnemnd etter den fjerde, dvs. siste, praksisperioden. Studenten hadde på dette tidspunktet bestått alle de teoretiske fagene. Spørsmålet for retten var om høyskolen hadde brutt saksbehandlingsreglene etter universitets- og høyskoleloven og skikkethetsforskriften ved at saken ikke ble oversendt skikkethetsnemnda tidligere, og om dette i så fall var erstatningsbetingende, jf. skadeerstatningsloven § 2-1.

Studenten bestod tredje praksisperiode, med en viss usikkerhet. Etter dette hadde høyskolen en oppfølgingssamtale der studenten fikk faglige spørsmål rundt de to områdene det var tvil rundt studentens faglighet. Studenten kunne ikke besvare de faglige spørsmålene. Alt tatt i betraktning, mente retten at høyskolen skulle ha sendt saken til skikkethetsnemnda etter denne samtalen, og at det ikke kunne være avgjørende at studenten bestod den tredje praksisperioden.

Under vurderingen av ansvarsgrunnlaget for erstatning uttalte retten følgende:

"[H]øyskolen [hadde] mottatt tilbakemelding fra praksisveiledere fra to ulike steder, som begge hadde vært i tvil om [studenten] skulle bestå praksisperioden. Det følger av rundskriv

til skikkethetsforskriften side 2 at skikkethetsvurderingen skal foretas uavhengig av resultatene i praksisstudiet. Videre fremgår det at en student kan finnes uskikket selv om vedkommende har bestått praksisstudiet. Det stilles med andre ord ikke krav til at en student må stryke for at den skal anses som uskikket. [Saksøker] hadde i forkant av disse praksisperiodene allerede mottatt utvidet oppfølging og veiledning. Tilbakemeldingene fra praksisperioden var også i stor grad sammenfallende med flere av forholdene som ble påpekt i første tvilsmelding.

Videre viser retten til at både innstillingen til skikkethetsnemnda og vedtaket fra høgskolens klagenemd har bemerket at den løpende skikkethetsvurderingen burde avdekket at studenten ikke var skikket på et langt tidligere tidspunkt. Når det vises til et «langt tidligere tidspunkt», er det etter rettens syn klart at dette forelå etter at tredje praksisperiode var avsluttet."

Staten ble etter dette dømt til å betale studenten omlag 99.000 kroner i erstatning for det studielånet vedkommende pådro seg i denne perioden, samt inntektstap. Ansvarsgrunnlaget for erstatningen var skadeserstatningsloven § 2-1 (arbeidsgiveransvaret).

Kort om dommens betydning for fremtidige skikkethetssaker

Retten oppstiller ingen generelle retningslinjer for hvilke «krav som med rimelighet kan stilles til virksomheten» i skikkethetssaker, jf. skadeerstatningsloven § 2-1. Både skikkethetsnemnda og høgskolens klagenemd hadde bemerket i sine vedtak at «den løpende skikkethetsvurderingen burde avdekket at studenten ikke var skikket på et langt tidligere tidspunkt». Culpavurderingen (vurderingen av om institusjonen har handlet uaktsomt) er svært konkret begrunnet, med blant annet henvisning til disse uttalelsene.

Dommen gir likevel uttrykk for en interesseavveining som kan få betydning for fremtidige saker, og som universiteter, høyskoler og fagskoler bør være oppmerksom på. Dommen viser at institusjonene ikke bør la det gå for lang tid før saken oversendes skikkethetsnemnda, dels av hensyn til pasienter, medstudenter og andre studenten kommer i kontakt med, men også av hensyn til studenten selv som opprettholder en forventning om å fullføre studiet, pådrar seg studielån og forsinkes i alternativt livsløp. Dersom det fremstår som «åpenbart» at vedkommende ikke kan veiledes i det aktuelle studiet, bør saken sendes over til skikkethetsnemnda selv om studiet ikke er fullført.

Med hilsen

Lars Vasbotten (e.f.)
avdelingsdirektør

Mathilde Nordlie
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer